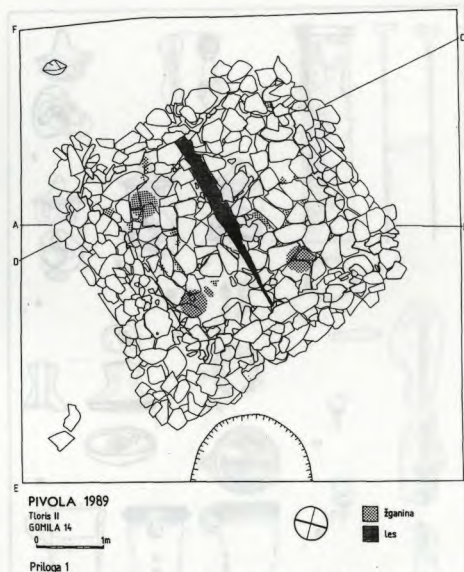

Sl. 14 Novo Mesto, Kapiteljska Njiva, 1989: poizkusno sondiranje v osrednjem grobu gomile I
Fig. 14 Novo Mesto, Kapiteljska Njiva field, 1989: informative digging of the central grave of the barrow I

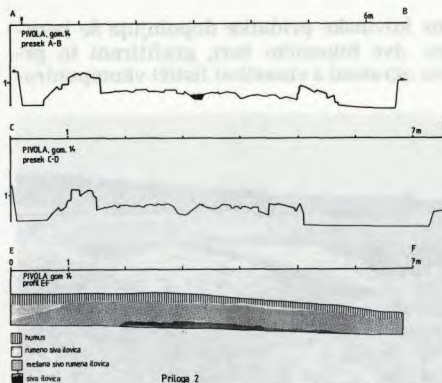
bronastih fibul, zapestnice in nanožnice ter glinasta vretenca. Skupaj je bilo v gomili I evidentiranih 37 grobov na obodu gomile in centralni grob v središču gomile. Ker izkopano gradivo še ni restavrirano, lahko damo samo približno datacijo letos odkritih grobov: Ha C 2/a D 1. Izkopavanje na Kapiteljski njivi je trajalo od 24. julija do 17. avgusta 1989 pod vodstvom Toneta Kneza in Boruta Križa. Sodelovali so še: Darja Pirkmajer, Irena Lazar, Alenka Zorenč (risanje) in Jurij Gospodarič (meritve). Izkopavanje je financirala Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto. Najdbe in dokumentacijo hrani Dolenjski muzej. – To. K.

PIVOLA. – Da bi oteli gomilo št. 14 (po Schlossarjevem načrtu) pred dokončnim uničenjem, smo jo zavarovano raziskovali v času od 3. do 11. 5. 1989. Ležala je na njivski parceli 22/1 k. o. Pivola, last kmeta Lorber Alojza, Pivola 5 in je bila zaradi oranja močno ogrožena. V sedanjem stanju je bila ohranjena še do višine 1,3 m, premer 22 × 28 m, sploščena, na površini so že ležali posamezni kamni iz grobne konstrukcije. Gomila spada v sklop obsežnega gomilnega grobišča pripisanega k pošteljski naselbini ob vznožju Pohorja v Pivoli in Razvanju z nekoč vsaj 70 gomilami. Grobnica je bila vkopana v rumenkasto sivo ilovico, globina izkopa v zahodnem vogalu je bila 60 cm, v vzhodnem pa le še 30 cm. V celoti je bila zasuta s kamenjem. Grobna komora kvadratnega tlorisa (4,50 × 4,50 m) je bila grajena iz suho zložene 80 cm široke kamnite obloge usmerjene sever–jug z odklonom 5° proti zahodu. Na posameznih mestih je bila že poškodovana, predvsem na severozahodni strani, kjer se je ohranila v šir. 50 cm tako, da je sorazmerno tudi dolžina JV stene 4,20 m. Višina oboda variira med 35 in 55 cm. Dno je bilo

Sl. 16 Pivola – gomila 14, talni načrt II (halštatsko obdobje)
Fig. 16 Pivola – barrow 14, ground – plan II (Hallstatt Age)

tlakovano s kamnitimi ploščami in lomljenci. S prečnim tramom dol. 2,85 m, ki je imel zoženo konico, je bila komora razdeljena na

Sl. 17 Pivola – preseki halštatske gomile 14
Fig. 17 Pivola – sections of the Hallstatt Age barrow 14

dve približno enaki polovici. Spričo močno poškodovanosti grobnice, je bila žganina razvlečena bolj ali manj po celotni notranjosti, vendar smo uspeli opredeliti tri koncentracije keramike in žganine s kostnimi drobci tako, da bi lahko sklepali na tri pokope. Grobnico odlikuje bogat grobni inventar. Izredno izpo-

Sl. 18 Pivola – halštatske najdbe iz gomile 14
Fig. 18 Pivola – objects from the Hallstatt Age barrow 14

vedne kovinske pridatke dopolnjuje še keramika: dve bikonični žari, grafitirani in prvotno okrašeni s cinastimi lističi vkomponira-

Sl. 19 Pivola – lega halštatske grobnice tik pod površjem tal
Fig. 19 Pivola – position of the Hallstatt Age tomb just below the surface of the ground

nimi v motivu svastike in stoječih trikotnikov; odlomki žare z izglačeno površino brez grafitnega premaza, okrašena z vtisnjenimi krogi

Sl. 20 Pivola – pogled na halštatsko grobnico
Fig. 20 Pivola – view of the Hallstatt Age burial chamber

in bradavico v sredini, dalje fragment skodelice, trije odlomki rjavo rdeče žgane posode nedoločne oblike. – Gomila je predstavnika vzhodnoalpske starejšehalštatske kulturne skupine v Podravju in Obsolbju. – M. S.-G.

PREBOLD in GRIZE. – Na področju od Prebolda do Griž se razprostira ogromno gomilno grobišče iz starejše železne dobe (Hoernes, MAGW 17, 1987, 83; Bolta, Savinjski zbornik 1965, 194 ss; Bolta-Kolšek, VS 7, 1960, 279; Bolta, VS 10, 1966, 194 s). Detaljna topografija Inštituta za arheologijo ZRC SAZU v letih 1987–1988 je dala nekaj novih podatkov o razsežnosti in stanju grobišča. Kar se tiče razsežnosti grobišča, so si navedbe v literaturi zelo različne. Doslej največje število, več kot 80 gomil, omenja B. Riedl (MZK 16, NF, 1890, 223), in sicer v bližini Šešče. Drugi avtorji, ki pišejo o gomilah med Preboldom in Grižami navajajo različne manjše številke, gomile pa locirajo pod različnimi kraji: Gornja vas pri Preboldu (Sv. Lovrenc pri Preboldu), Šešče pri Preboldu, Pongrac, Bezovnik, Griže (prim. ANSl 1975, 283, 286), tako da običajno ni razvidno ali imajo v mislih čisto določeno skupino gomil ali vse gomile z več kot 5 km² velikega področja. Vseh gomil je bilo namreč po najnovejših topografskih podatkih vsaj 180. Veliko gomil je resda že popolnoma uničenih ali odkopanih in nama jih je uspelo locirati in identificirati samo s pomočjo domačina V. Cijana, Šešče 16 (za kar se mu tudi najlepše zahvaljujeva), vendar jih je na terenu vidnih še ok. 150. Številka je torej precej večja od vseh dosedanjih navedb. Gomile so razdeljene v več skupin, ki so bile lahko pogojene z naravnimi danostmi terena. Vse področje z gomilami namreč delijo v smeri sever–jug manjše reke in potoki (Reka, Lokavški potok, Kolja, Lokavec, Zibika, Artišnica) v številne naravno razmejene segmente, ki predstavljajo ostanke pleistocenskih vršajev